

Monika Klírová

NEINVAZIVNÍ MOZKOVÁ STIMULACE V PSYCHIATRII

Od experimentálního výzkumu
ke klinické aplikaci

maxdorf jessenius

PŘEDMLUVA II

Doc. MUDr. Monika Klírová, Ph.D., patří ke generaci psychiatrů – výzkumníků, kteří již na úsvitu své kariéry vrostli do světa informačních technologií, zobrazovacích metod a mohutného rozmachu neurověd. Zatímco biologickou psychiatrii konce minulého století opanovala prakticky pouze psychofarmakologie a elektrokonvulze, nastupující epocha začíná aplikacemi pokročilých technologií a zobrazovacích metod nejen v neurologii, ale také v psychiatrii. Zároveň se v psychiatrii opět začíná stírat rozdíl mezi „duchaři“ a „práškaři“, takže mnozí biologicky orientovaní psychiatři mají ve svém portfoliu také psychoterapeutický výcvik, a naopak mnozí psychoterapeuticky orientovaní psychiatři a také značná část psychologů projevuje čím dál hlubší znalosti jak anatomie mozku, tak zejména neurofyziologie.

Ruku v ruce s tím, jak vývoj v psychofarmakologii už delší dobu nezaznamenal žádný výraznější pokrok, zejména co do efektivity, přicházejí ke slovu nefarmakologické modalities v léčbě afektivních a úzkostných poruch a některých psychóz. Rutinnímu uplatnění donedávna bránilo hlubší pochopení jejich indikací a zejména mechanismu jejich účinku. Tyto mezery se pomalu daří překlenovat a v naší domácí literatuře je významným přínosem k přemostění této mezeře od experimentálního výzkumu až ke klinické aplikaci právě práce Moniky Klírové, jež je zaměřena na metody neinvazivní mozkové stimulace v psychiatrii. Autorka se v ní velmi komprehensivně věnuje jak repetitivní transkraniální magnetické stimulaci (rTMS), tak metodám transkraniální elektrické stimulace a okrajově též ostatním neinvazivním stimulačním metodám, jako je fotostimulace, stimulace ultrazvukem či stimulace statickým magnetickým polem. Techniky neinvazivní stimulace mozku mohou být nejenom alternativou k dosavadním farmakoterapeutickým postupům či komplementární léčbou v psychoterapii, ale mohou někdy dokonce sloužit k prolomení farmakorezistence a znamenat další volbu u obtížně léčitelných případů.

Práce Moniky Klírové je svým způsobem unikátní a přichází v pravý čas: neinvazivní stimulační metody jsou již zavedeny, ale ještě nikoliv zcela pochopeny a osvojeny širokou odbornou psychiatrickou veřejností. Je tedy více než aktuální, aby někdo dostatečně kvalifikovaný dosavadní přínos těchto metod a možnosti jejich využití zpřehlednil, shrnul, doložil, vysvětlil a představil klinikům v terénu. Zdá se, že předložená publikace Moniky Klírové se těchto cílů zhostila s přehledem a s bohatou vlastní výzkumnou i praktickou zkušeností autorky. Každý,

kdo se o oblast neinvazivních stimulačních metod v psychiatrii zajímá, zde najde přehledně uspořádané všechny základní informace i řadu dalších údajů a vodítek, jež byly na základě výzkumu v oblasti aplikovaných neurověd doloženy teprve nedávno. Práce navíc v příloze obsahuje také vodítka oddělení neurostimulace Národního ústavu duševního zdraví pro klinickou aplikaci neinvazivních metod stimulace mozku (rTMS a stimulace stejnosměrným elektrickým proudem).

Text lze tedy doporučit nejenom jako informační sumář o vesměs nových terapeutických modalitách v psychiatrii, ale také jako praktickou pomůcku všem, kteří uvedené metody zavádějí do běžného klinického provozu.

Prof. MUDr. Cyril Höschl, DrSc., FRCPsych.